

**КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА
«ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ»
ВОЗНЕСЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти
«Професійна траєкторія вчителя STEM-галузей у 7–9 класах:
методичний та психологічний аспекти»**

Вознесенськ – 2026

Розробник: комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Вознесенської міської ради (Чехратова Т.А., консультант ЦПРПП, вища кваліфікаційна категорія, вчитель-методист)

Напрямок підвищення кваліфікації:

Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти

Розроблено на основі типової програми:

Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ Міністерства освіти та науки від 12.10.2022 р.№ 904)

Термін дії програми: з 01.02.2026 до 31.12.2026 року

Рецензенти:

- **Колосова Людмила Миколаївна**, кандидат педагогічних наук, директор КУ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Вознесенської міської ради Миколаївської області.
- **Богданова Ольга Олексіївна**, учителька математики та інформатики вищої категорії, "Учитель-методист", методистка вищої категорії, Google for Education Certified Trainer, тренерка Нової української школи, авторка "Платформи індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагога", MagicSchool AL Educator Certification, методист МОШПО.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти та науки від 12.10.2022 р. № 904, відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників» (зі змінами), від 29 липня 2020 року № 672 «Деякі питання професійного розвитку педагогічних працівників», наказу Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 року № 776 «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти», відповідно до державної політики щодо реформування системи освіти, законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про професійний розвиток працівників», професійних стандартів, інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів для вдосконалення компетентностей педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, а також сприяння їхньому професійному розвитку з урахуванням суспільних потреб і викликів у сфері освіти.

Актуальність програми для вчителів закладів загальної середньої освіти полягає в необхідності підготовки вчителів до роботи за новим Державним стандартом базової середньої освіти в контексті вимог законодавства, зокрема Конституції України, законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», та на виконання заходів державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа». Сучасний вчитель закладу освіти має бути готовим до роботи за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти, у тому числі виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу та активного використання технологій дистанційного навчання.

У 2026 році вчителі природничих наук, математики та інформатики постають перед низкою викликів, що потребують невідкладного розв'язання:

1. Реалізація Державного стандарту в базовій школі: Перехід від пропедевтичних курсів 5–6 класів до поглибленого вивчення дисциплін потребує від вчителя вміння балансувати між академічною складністю предметів та компетентнісним підходом. Програма допомагає вчителю трансформувати «сухі» формули в життєві кейси («Навчання з іншим акцентом»).

2. Криза мотивації підлітків: Учні 7–9 класів часто втрачають інтерес до точних наук через їхню абстрактність. Актуальність програми

полягає у наданні вчителю інструментів фасилітації та розвитку soft skills, які роблять процес навчання захопливим, зрозумілим та орієнтованим на успіх кожного учня.

3. **Необхідність професійної автономії:** Сучасний освітній простір вимагає від педагога здатності самостійно моделювати навчальні програми та обирати траєкторії навчання. Програма актуалізує право вчителя на професійну свободу, розвиваючи лідерські та організаційні якості.

4. **Високий рівень стресу та ризик вигорання:** Вчителі STEM-галузей працюють в умовах постійного оновлення технологій та високої відповідальності за результати навчання. Зміст, інтегрований у програму, відповідає на гострий суспільний запит щодо психологічної підтримки педагогів та збереження їхнього ментального здоров'я під час війни.

Цільова група: учителі природничої, математичної та інформативної освітніх галузей закладів загальної середньої освіти, які працюють у 7-9-х класах

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 ЄКТС)

Особливості реалізації програми:

Освітня програма використовується з урахуванням особливості освітньої галузі. Суб'єкт підвищення кваліфікації обирає форми організації освітнього процесу відповідно до запитів слухачів.

Вивчення деяких питань модулів, тем, послідовність, загальна кількість годин та тем можуть бути зміненими, окремі питання перенесені в інші теми згідно із загальною концепцією робочої програми навчання.

Очікувані результати навчання можуть відрізнятися залежно від обраної навчальної теми, кваліфікаційної категорії та педагогічного досвіду слухачів.

Теоретичний складник освітньої програми може бути реалізований через лекції/відеолекції/вебінари/відеоконференції тощо. Практичний складник – через практикуми/навчальні тренінги/семінари/майстер-класи/круглі столи, конференції з обміну досвідом тощо.

За дистанційною формою навчання заняття в синхронному режимі проводяться з використанням спеціального програмного забезпечення для вебконференцій з обов'язковою участю слухачів. Інші види занять в асинхронному режимі – у різних форматах.

Для очного навчання використовується мультимедійний проєктор, ноутбук, фліпчарт, персональні комп'ютери, навчальні матеріали, високошвидкісний інтернет.

Самостійна робота слухачів передбачає пошук, опрацювання навчальних матеріалів відповідно до запропонованих завдань, створення групових проєктів тощо. Самостійна робота виконується в позанавчальний час.

Засоби діагностики успішності навчання та форми атестації слухачів обираються самостійно суб'єктом підвищення кваліфікації.

Після проведення навчально-методичних заходів педагогічні працівники отримують дидактичні, методичні, інформаційні, навчальні матеріали та доступ до електронних версій матеріалів заходів на постійній основі.

Форми підвищення кваліфікації: очна; за дистанційною формою навчання з використанням дистанційних технологій у синхронному або асинхронному режимі.

Мета підвищення кваліфікації: професійний розвиток педагогічних працівників відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей учителів закладів загальної середньої освіти необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

Завдання підвищення кваліфікації:

- Актуалізація методичного інструментарію:
 - Ознайомити педагогів із сучасними підходами до викладання природничо-математичних дисциплін в умовах 2-го циклу базової середньої освіти (7–9 класи).
 - Навчити адаптувати зміст STEM-предметів до реальних життєвих контекстів через реалізацію концепції «Навчання з іншим акцентом».
- Розвиток навичок фасилітації та мотивації:
 - Сформувати вміння використовувати активні методи навчання для підтримки високого рівня пізнавального інтересу підлітків («захопливий урок»).
 - Опанувати інструменти розвитку soft skills (командна робота, критичне мислення, адаптивність) як невід'ємної частини навчання точних наук.
- Підтримка професійної автономії:
 - Розкрити зміст та можливості академічної свободи вчителя у виборі форм, методів та засобів навчання.
 - Розвинути здатність до самостійного проєктування індивідуальної професійної траєкторії в умовах освітніх змін.
- Збереження ментального здоров'я та емоційного ресурсу:
 - Навчити технік самодіагностики та профілактики професійного вигорання.

- Сформувати навички стресостійкості та емоційної саморегуляції в умовах високої інтенсивності праці педагога.
- Трансформація взаємодії та партнерства:
- Вдосконалити навички побудови суб'єкт-суб'єктних відносин з учнями та колегами на засадах партнерства та взаємоповаги.
- Сприяти обміну досвідом у професійній спільноті щодо подолання типових викликів при викладанні математики, інформатики та природничих наук у 7–9 класах.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

Удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей відповідно до професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» в межах професійної діяльності або галузі знань:

- А2. Предметно-методичної.
- Б.1. Психологічної.
- Б.2. Емоційно-стичної.
- Б.3. Компетентність педагогічного партнерства.
- В.2. Здоров'язбережувальної.
- Г.1. Прогностичної.
- Д.1. Здатність до навчання впродовж життя.

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Після завершення навчання за програмою педагога зможуть:

- Моделювати «навчання з іншим акцентом»: переорієнтувати викладання складних дисциплін (математика, фізика, хімія, інформатика) з передачі знань на розвиток життєвих компетентностей та практичне застосування в реальному світі.
- Інтегрувати soft skills у викладання STEM-предметів: ефективно розвивати в учнів навички командної роботи, комунікації та критичного мислення під час розв'язання математичних та наукових задач.
- Керувати мотивацією та пізнавальним інтересом: використовувати сучасні методи активізації уваги підлітків, створювати умови для «захопливого уроку», що стимулює дослідницьку діяльність та інтерес до точних наук.
- Реалізувати професійну автономію: свідомо використовувати академічну свободу для розроблення власних дидактичних матеріалів та вибору методів навчання, що найкраще відповідають потребам учнів 7–9 класів.
- Володіти техніками психологічної саморегуляції: ідентифікувати ознаки професійного вигорання та застосовувати практичні інструменти «шляху до себе» для збереження емоційного ресурсу та ментального здоров'я.

— Будувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію: впроваджувати принципи педагогічного партнерства, забезпечуючи рівноправний діалог з учнями та колегами у процесі розв'язання освітніх викликів.

— Організовувати безпечне та інклюзивне середовище: створювати простір, де кожен учень відчувається емоційно захищеним, а освітні втрати компенсуються через підтримку та мотивоване навчання.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою. Підсумковий бал формується як сума балів за різні види навчальної діяльності протягом курсу.

Теоретичний блок: результативність проходження тестів, участь у дискусіях та опитуваннях за темами модулів – 20 б.

Практичний блок: якість виконання поточних практичних вправ, що демонструють вміння працювати з інструментарієм програми (робота з сервісами, аналіз кейсів, розробка вправ тощо) – 40 б.

Підсумковий контроль: здатність слухача запропонувати власне бачення впровадження вивченого матеріалу у свою професійну діяльність (рефлексія, самоаналіз), фінальний проєкт (кейс, дорожня карта або цифрові дидактичні матеріали тощо) – 40 б.

Учасники, які успішно пройшли навчання та виконали контрольні заходи, отримують сертифікат встановленого зразка, за умови:

- **90–100 балів:** Слухач виявив творчий підхід до виконання всіх компонентів програми. Зміст опановано системно, продемонстровано здатність до критичного аналізу та інноваційного застосування методик.

- **75–89 балів:** Слухач стабільно виконував завдання змістовних модулів. Продemonстровано належний рівень володіння інструментами програми, проте окремі практичні елементи виконані за шаблоном, без авторської адаптації.

- **60–74 бали:** Зміст програми опановано на базовому рівні. Слухач орієнтується в основних поняттях та сервісах, але потребує додаткової методичної підтримки для повноцінної реалізації вивченого на практиці.

- **Менше 60 балів:** Програма виконана фрагментарно, ключові цілі навчання не досягнуті. Необхідне повторне опрацювання змістовних модулів.

Документ про підвищення кваліфікації сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка з присвоєнням 30 годин/1 кредиту ЄКТС.

Вартість: 1000 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст освітньої програми урахує особливості професійної діяльності вчителя Нової української школи і визначається: вимогами суспільства знань щодо забезпечення закладів освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямками державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікації, освітніми стандартами, вимогами до компетентностей педагогічних працівників; запитами замовників освітніх послуг.

Зміст програми має практичну спрямованість та охоплює: змістовну, практичну (практико зорієнтовану) і ресурсну (методичну) складові підвищення кваліфікації педагогів.

Програма передбачає очну форму навчання через вебінари, тренінги, майстер-класи, інтерактивні лекції, практичні заняття, конференції з обміну досвідом та інші навчально-методичні сертифіковані заходи за програмою підвищення кваліфікації та асинхронну дистанційну форму навчання через флеш-курси та самостійне онлайнове навчання з використанням інструментарію та спілкування з тьютором (в разі потреби) без часових обмежень: слухач самостійно планує свою навчальну діяльність (обирає час та темп навчання, консультується з тьютором).

Програмою передбачено практико-орієнтовані заняття, в рамках яких відбувається виконання інтерактивних вправ, проведення досліджень, аналіз конкретних ситуацій і розв'язання професійних кейсів.

Самостійна робота передбачає індивідуальну роботу з методичними кейсами, розроблення навчально-методичних матеріалів чи виконання інших видів діяльності відповідно до змісту програми.

Підсумковими заходами є тестування, підготовка проєктів, методичних матеріалів, презентація індивідуальних портфоліо, самооцінювання, які сприятимуть комплексній оцінці засвоєння матеріалу й формуванню навичок систематизації та аналізу отриманих знань, диференційовані за групами учасників.

Зміст програми складається з 2 модулів та 5 взаємопов'язаних тем. Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них: 8 год — теоретична складова, 15 год — практична робота, 3,5 год — самостійна робота, 3,5 год — контрольні заходи.

РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назва теми	Кількість годин				
	Теоретич на складова	Практич на складов а	Самостій на робота	Контрол ьні заходи	Разо м
МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ					
Тема 1.1. Сучасні підходи					

до навчання в Новій українській школі. Навчання з іншим акцентом.	2	3	1	1	7
Тема 1.2 Психолого-педагогічні умови організації освітнього процесу в Новій українській школі. Soft skills – як основа організації якісного освітнього процесу.	2	4	1	1	8
Разом за модулем	4	7	2	2	15
МОДУЛЬ 2. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ					
Тема 2.1. Виклики й можливості професійного розвитку педагогічних працівників. Мотивуючий та захопливий урок: як розбудити інтерес до навчання	2	2	0,5	0,5	5
Тема 2.2. Професійна ідентичність вчителя. Автономія та професійна свобода в роботі вчителя		3	0,5	0,5	5
Тема 2.3. Надання підтримки на різних етапах професійного розвитку вчителя. Профілактика професійного вигорання «Шлях до себе»	1	3	0,5	0,5	5
Разом за модулем	4	8	1,5	1,5	15
Усього	8	15	3,5	3,5	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

**Тема 1.1. Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі.
Навчання з іншим акцентом.**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасна система освіти спрямована на формування високоосвіченої, інтелектуально розвиненої особистості з цілісним уявленням картини світу, з розумінням глибини зв'язків, явищ і процесів в оточуючій дійсності. Широкого поширення набуває проблема реалізації сучасних напрямів навчання, що є дидактичною умовою і засобом глибокого і всебічного засвоєння основ наук у школі.

Сьогодні освітня реальність вимагає від педагогів не лише глибоких предметних знань, але й готовності до інновацій та гнучкості. В епоху цифрових технологій традиційна модель навчання, орієнтована на пасивне навчання, втрачає свою ефективність. Роль вчителя трансформується від єдиного джерела інформації до фасилітатора, ментора та дизайнера освітнього простору. Необхідність забезпечити простір для активної взаємодії учнів та інтеграція цифрових технологій зумовлюють пошук нових, діяльнісних підходів.

Перевернуте навчання підвищує мотивацію учнів, розвиває самостійність та відповідальність, акцентуючи увагу на глибинному розумінні матеріалу.

Визначення та впровадження нової освітньої технології, основних принципів та методів оптимізації процесу навчання, допомагає кожному учаснику освітнього процесу комфортно та легко здобувати знання у будь-якому віці.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ТЕМИ

Сучасна освітня реальність. Зміна ролі педагога в освітньому процесі. Забезпечення простору для активної взаємодії. Епоха цифрових технологій-трансформація навчання.

Перевернуте навчання як інноваційний діяльнісний підхід, що змінює підхід до структури традиційного уроку. Засвоєння матеріалу у власному темпі. Персоналізація освітніх траєкторій.

Діяльнісний і компетентнісний підхід. Від пасивної до активної діяльності: глибинне навчання, практичні компетентнісні завдання.

Перевернуте навчання – розвиток життєвих навичок. Формування саморегуляції, автономності, критичного мислення та когнітивної гнучкості.

Підсилення комунікації. Кооперативне навчання та взаємодія, що розвиває соціально-комунікативну компетентність.

Адаптивність технології. Ефективна стратегія для змішаного та дистанційного навчання. Гнучке та доступне освітнє середовище.

Практичний кейс: створення конструктору відео уроку; підготовка активностей для роботи в класі; розробка інтерактивної системи зворотного зв'язку; створення інструкцій та пам'яток, які пояснюють новий формат роботи.

Очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- сутності та принципів моделі «Перевернуте навчання» (Flipped Learning) та її відмінність від традиційного підходу;
- особливостей зміни ролей вчителя та учня в умовах «перевернутого класу»;
- існуючих видів та форм реалізації моделі «перевернутого навчання»;
- основних переваг та потенційних недоліків використання моделі «перевернутого навчання» в освітньому процесі;
- ключових кроків та лайфхаків для успішного «перевороту» освітнього процесу.

Уміння:

- аналізувати свою готовність до впровадження інноваційних технологій;
- розробляти покроковий алгоритм «перевертання» для конкретного уроку чи навчальної теми;
- створювати або добирати ефективний навчальний контент (відео, презентації, завдання) для етапу самостійної роботи учнів;
- моделювати активні форми роботи (дискусії, проєкти, кооперативні методи) для використання у класі після самостійного вивчення матеріалу;
- оцінювати позитивні та негативні аспекти моделі для ухвалення обґрунтованого рішення щодо її впровадження.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- готовність до професійної мобільності та застосування інноваційних, діяльнісних моделей навчання;
- прагнення до перетворення уроку на простір для активної взаємодії, а не пасивної передачі знань;
- усвідомлення впливу активних форм навчання на покращення якості освіти та формування життєвих компетентностей учнів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дементієвська Н.П., Морзе Н.В. Комп'ютерні технології для розвитку учнів та вчителів // Інформаційні технології і засоби навчання: Зб. наук. праць / За ред. В.Ю.Бикова, Ю.О.Жука. - К.: Атака, 2005. - С. 76 - 95.
2. Бугайчук К. Л. Перевернуте навчання: теоретичні засади та практична реалізація в закладах освіти. Харків : Вид-во ХНУВС, 2021. 156 с.
3. Васильєва Д. В. Методика навчання математики в умовах змішаного навчання: реалізація моделі «Перевернутий клас». Математика в рідній школі. 2022. № 1. С. 14–20.
4. Співаковський О. В., Петухова Л. Є. Інноваційні цифрові інструменти для реалізації технології перевернутого навчання в сучасній школі. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2023. Вип. 94. С. 25–33.
5. Панчук Т. П. Впровадження моделі «Перевернутий клас» на уроках інформатики як засіб формування цифрової компетентності. Педагогічний пошук. 2020. № 3 (107). С. 48–52.
6. Ленюк Н. Використання технології «перевернутого навчання» при вивченні іноземної мови . Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 27, том 3, 2020, с. 196 -199

Тема 1.2. Психолого-педагогічні умови організації освітнього процесу в Новій українській школі. Soft skills – як основа організації якісного освітнього процесу.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасна освітня парадигма та вимоги ринку праці акцентують увагу не лише на предметних знаннях, але й на універсальних, надпредметних компетенціях – так званих м'яких навичках.

Швидка зміна технологій, нестабільність суспільних процесів та необхідність адаптації до нових форм роботи вимагають від педагога не лише професійної ерудиції, а й високого рівня емоційного інтелекту, комунікативності та гнучкості. Розвинені Soft Skills у педагога є фундаментом для створення позитивного психологічного клімату, ефективної взаємодії з учнями та батьками, управління конфліктами та впровадження інноваційних методик навчання.

Програма спрямована на поглиблення розуміння та практичне освоєння педагогами ключових Soft Skills, які є критично важливими для якості освітнього процесу та підвищення особистої професійної ефективності.

Програма побудована на принципах діяльнісного підходу та рефлексивної практики, де учасники не лише засвоюють теоретичні знання, але й відпрацьовують навички через практичні вправи.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ТЕМИ

Soft Skills (гнучкі навички) як фундаментальна основа для організації якісного освітнього процесу.

Soft Skills — комплекс універсальних, соціально-психологічних та комунікативних навичок. Трансформація ролі вчителя та учня.

Проектне та проблемне навчання. Співпраця та саморегуляція для досягнення результату. Включення учня в освітню діяльність.

Групова діяльність. Кооперативне навчання. Оцінювання групової діяльності. Навички самоаналізу та зворотного зв'язку. Співпраця та емоційний стан як ключові складові для подальшого розвитку.

Адаптація до освітнього середовища. Реалізація різних форм навчання. Soft Skills як складова сучасного компетентісно орієнтованого освітнього процесу. Підтримка стратегічних змін пріоритетів НУШ.

Практичний кейс: створення карти ключових Soft skills для конкретного предмета; розробка банку проблемних ситуацій; моделювання технік конструктивного фідбеку; створення системи чек-листів для самооцінювання учнів.

Очікуванні результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- концептуальних відмінностей між Hard Skills (професійні/предметні навички) та Soft Skills (гнучкі/універсальні навички) та їхню взаємозалежність у формуванні ключових компетентностей учнів;

- склад та класифікацію ключових Soft Skills (комунікація, співпраця, критичне мислення, креативність, саморегуляція) відповідно до вимог НУШ;

- механізму впливу розвитку Soft Skills на якість освітнього процесу, особливо в контексті діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів;

- спільних й відмінних рис впровадження Soft Skills через методи проблемного та проектного навчання;

- особливостей формування Soft Skills в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

Уміння:

- інтегрувати завдання на розвиток Soft Skills у зміст навчальних предметів (реалізація інтегративного підходу).

- конструювати компетентісно орієнтовані завдання, які вимагають від учнів застосування Soft Skills ;

- організовувати ефективну групову діяльність учнів, застосовуючи стратегії кооперації та методичні орієнтири для формування соціально-комунікативної компетентності;

- застосовувати критерії та матриці оцінювання для відстеження прогресу учнів у розвитку Soft Skills (саморегуляція, навички співпраці);

- створювати гнучке освітнє середовище, що підтримує

самостійність учнів та стимулює розвиток їхньої когнітивної гнучкості.

Диспозиції (цінності, ставлення)

- усвідомлення критичної значущості розвитку Soft Skills як пріоритету сучасного освітнього процесу, що веде до глибинного навчання;
- прагнення до зміни власних професійних ролей (від транслятора знань до фасилітатора) та готовність до постійної рефлексії та вдосконалення власної педагогічної діяльності;
- прийняття відповідальності за систематичне та цілеспрямоване формування Soft Skills в учнів, сприяючи їхньому включенню в освітню діяльність як активних суб'єктів;
- відкритість до інноваційних технологій та підходів як засобів розвитку універсальних навичок.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Горлова А., Калашнікова Ю. Шляхи розвитку soft skills як передумова формування соціальної компетентності майбутнього вчителя початкової школи. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 47, том 2, 2022. с.183-189.
2. Лук'янова Л. Б. Soft skills як необхідна складова професійної компетентності сучасного педагога. Педагогіка і психологія. 2021. № 2. С. 15–24.
3. Васюк О. В. Психологія професійної стійкості вчителя в умовах стресу: розвиток гнучких навичок. Освітній простір ХХІ століття. 2023. № 4. С. 102–110.
4. Сисоєва С. О. Освітня система та soft skills: виклики цифрової епохи. Вища освіта України. 2021. № 1. С. 34–41.
5. Soft skills: універсальні навички європейського рівня. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://studway.com.ua/soft-skills/>

**МОДУЛЬ 2. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА В УМОВАХ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

Тема 2.1. Виклики й можливості професійного розвитку педагогічних працівників. Мотивуючий та захопливий урок: як розбудити інтерес до навчання.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У сучасному освітньому просторі однією з найголовніших проблем є формування внутрішньої мотивації учнів. Мотивація є не просто психологічним фактором, а ключовим механізмом, що впливає на глибину засвоєння матеріалу, формування критичного мислення та успішність.

Сучасний педагог має оволодіти не лише предметними знаннями, а й інструментарієм психології та педагогічного дизайну для створення уроків, які стимулюють допитливість, залученість та самостійність учнів.

Програма надає педагогам сучасні теоретичні основи та практичні методики, які дозволяють трансформувати стандартний урок на простір відкриттів та активної участі.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ТЕМИ

Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі: компетентнісний, діяльнісний та особистісно орієнтований. Мотивація - передумова та невід'ємна частина якісного освітнього процесу. Орієнтація сучасного освітнього процесу на особистість. Практично зорієнтований урок. Стимулювання включення учня в освітню діяльність як активного суб'єкта. Захопливий урок як стратегія глибинного навчання та розвитку життєвих навичок. Мотивація учнів через інтеграцію підходів до навчання. Проблемне та проєктне навчання. Природна внутрішня мотивація. Практична значущість дій. Кооперативне навчання. Створення атмосфери співпраці та взаємодопомоги. STEM-орієнтований підхід. Застосування міжпредметних знань. Орієнтація на дослідження. Компетентнісно орієнтовані завдання. Конструювання завдань. Розвиток когнітивної гнучкості та критичного мислення. Урок, що мотивує - основа автономії та саморегуляції в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

Практичний кейс: створення «Гачка» для уроку; складання плану заняття, який поетапно підтримує мотивацію учня від початку до кінця; створення карти завдань для інтерактивної подорож з ігровим сюжетом.

Очікувані результати охоплюють:

Знання і розуміння:

- принципів внутрішньої та зовнішньої мотивації учнів, а також факторів, що найбільше впливають на пізнавальний інтерес;
- ролі захопливого уроку в реалізації діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів НУШ;
- механізмів перетворення абстрактної теми на проблемне завдання або навчальний проєкт;
- спільних й відмінних рис інструментів для захоплення уваги ;
- принципи конструювання освітнього контенту, що стимулює розвиток критичного мислення та когнітивної гнучкості.

Уміння:

- застосовувати різні методи, форми та прийоми навчання для створення динамічного та мотивуючого уроку;
- створювати компетентнісно орієнтовані завдання, які мають практичну зорієнтованість і викликають внутрішній інтерес в учнів;
- інтегрувати елементи проблемного та проєктного навчання у щоденну практику для глибинного навчання;
- організовувати ефективну взаємодію в класі, використовуючи стратегії кооперації, щоб включити учня в освітню діяльність як активного суб'єкта;

— модифікувати освітній контент та методики для підтримки мотивації в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

Диспозиції (цінності, ставлення):

— усвідомлення важливості емоційно-сприятливого та захопливого освітнього середовища як основи для стійкої мотивації;

— прагнення до постійного пошуку та впровадження інновацій для підтримання пізнавального інтересу учнів;

— готовність враховувати індивідуальні особливості та потреби учнів при плануванні мотивуючих завдань;

— прийняття відповідальності за зміну пріоритетів в освітньому процесі — від накопичення знань до розвитку життєвих навичок через залучення та інтерес.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Биков В. Ю., Литвинова С. Г. Цифрова трансформація закладу освіти: методи залучення та мотивації учнів у змішаному навчанні. Інформаційні технології і засоби навчання. 2021. Том 84. № 4. С. 1–21.

2. Володимирова В. В. Гейміфікація як засіб формування внутрішньої мотивації до навчання у здобувачів освіти. Актуальні питання гуманітарних наук. 2022. Вип. 48. Том 1. С. 224–230.

3. Коновальчук І. І. Інноваційні стратегії стимулювання пізнавального інтересу в умовах Нової української школи. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. 2021. Вип. 66. С. 45–52.

4. Ткаченко А. В. Використання інтерактивних «гачків» для активізації уваги учнів: досвід сучасної школи. Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. 2023. Вип. 1 (30). С. 18–25.

5. Берджес Дейв. Навчай як пірат: як зробити ваші уроки захоплюючими (оновлене видання). Київ : Основа, 2021. 240 с.

6. Освіторія. Як втримати увагу та мотивувати учнів під час війни: практичний посібник для вчителя. Київ, 2023. 64 с.

7. НУШ. Скарбничка вправ для «криголамів» та енерджайзерів на уроці. Методичний онлайн-ресурс. 2024. URL: <https://nus.org.ua>.

Тема 2.2. Професійна ідентичність вчителя. Автономія та професійна свобода в роботі вчителя.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

В умовах реформування освіти та впровадження Нової української школи професійна автономія вчителя стає критичною умовою для забезпечення якісного та особистісно-орієнтованого освітнього процесу. Автономія передбачає свободу вибору методів, форм та засобів навчання, оцінювання та самовдосконалення. Обмеження професійної свободи часто

призводить до стандартизації та формалізації освітнього процесу, що пригнічує креативність як учнів, так і педагогів.

Професійна свобода є рушійною силою інновацій, що дозволяє педагогу гнучко реагувати на потреби конкретного класу, впроваджувати новітні технології та створювати унікальний освітній контент.

Автономія тісно пов'язана з професійною відповідальністю та готовністю вчителя брати на себе роль лідера змін у своєму освітньому середовищі.

Програма спрямована на усвідомлення педагогами своїх прав, розвиток навичок прийняття самостійних рішень та ефективне використання професійної свободи для підвищення якості викладання.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ТЕМИ

Суть автономії та свободи. Право на ухвалення рішень. Передача вчителю відповідальності за вибір методів і стратегій. Професійна експертиза. Автономія та Відповідальність. Свобода вибору. Відповідальність за результати та якість. Інструменти забезпечення автономії. Професійна гнучкість у створенні програм. Вибір власних освітніх матеріалів, ресурсів та платформ. Свобода інноваційної діяльності. Створення безпечного середовища. Застосування нових педагогічних технологій. Заохочення до інновацій. Автономія в оцінюванні. Вибір форм та критеріїв формувального та підсумкового оцінювання. Конструктивний зворотній зв'язок з учнями. Вплив на мотивацію вчителя. Зниження вигорання. Посилення ідентичності. Автономія як шлях підвищення професійної ефективності та компетентності.

Практичний кейс: проєктування індивідуальної траєкторії професійного розвитку; створення власних правил та критеріїв успіху для вчителя. Розробка портфоліо вчителя.

Очікуванні результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- правових та етичних засад професійної автономії вчителя в Україні;
- взаємозв'язку між професійною свободою, інноваціями та якістю освіти;
- можливостей використання автономії у виборі методик, форм та засобів оцінювання;
- принципів рефлексивної практики як основи для автономного професійного зростання.

Уміння:

- обґрунтовувати та захищати свої педагогічні рішення, спираючись на законодавчу базу та професійну етику;
- самостійно розробляти варіативні навчальні програми та курси за

вибором (у межах чинного законодавства);

- ефективно використовувати свободу вибору методів для підвищення залученості та результативності учнів;

- планувати та реалізовувати індивідуальну траєкторію професійного розвитку;

- застосовувати механізми самооцінювання та рефлексії для підвищення власної майстерності.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- усвідомлення цінності професійної свободи як інструменту самореалізації та підвищення якості освіти;

- готовність брати відповідальність за самостійно прийняті педагогічні рішення;

- прагнення до лідерства та активної участі у формуванні інноваційної культури закладу освіти.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гриневич Л. М., Елькін О. В. Професійна свобода вчителя як передумова якості освіти в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа». Педагогіка і психологія. 2021. № 2. С. 12–23.

2. Заболотна О. А. Професійна ідентичність вчителя в епоху цифрових трансформацій та викликів пандемії. Порівняльно-педагогічні студії. 2022. № 1 (43). С. 45–54.

3. Кравченко С. В. Академічна свобода та автономія педагога як чинники розвитку творчого потенціалу освітнього середовища. Вісник післядипломної освіти. 2023. Вип. 22 (51). С. 110–128.

4. Толочко С. В., Хомич В. І. Професійна автономія викладача в контексті неперервної освіти: теоретико-практичний аспект. Інноваційна педагогіка. 2023. Вип. 56. С. 195–201.

5. НУШ. Професійний стандарт вчителя: від компетентностей до ідентичності. Аналітичний звіт та методичні роз'яснення. 2023. URL: <https://nus.org.ua>.

Тема 2.3. Надання підтримки на різних етапах професійного розвитку вчителя. Профілактики професійного вигорання «Шлях до себе»

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасна система освіти спрямована на формування високоосвіченої, інтелектуально розвиненої особистості з цілісним уявленням картини світу, з розумінням глибини зв'язків, явищ і процесів в оточуючій дійсності. Широкого поширення набуває проблема реалізації сучасних напрямів навчання, що є дидактичною умовою і засобом глибокого і всебічного засвоєння основ наук у школі.

Одним із напрямків сучасного розвитку освіти є система роботи з попередження проявів стресу, подолання їх наслідків та профілактики професійного вигорання, підвищення рівня психологічної компетентності педагогів та здобувачів освіти.

Визначення та впровадження основних принципів психосоціальної підтримки і соціально-емоційного навчання забезпечує розвиток і реалізацію навичок викладання, які сприятимуть навчанню та кращій соціалізації особистості.

Програма побудована на інтеграції психологічних, когнітивно-поведінкових підходів, забезпечуючи учасників як теоретичним розумінням вигорання, так і практичними інструментами самодопомоги.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ТЕМИ

Професійне вигорання – визначення. Діагностика власного стану. Тести та методики самооцінки. Ідентифікація індивідуальних тригерів та ранніх симптомів.

Розуміння кордонів та ресурсів. Тайм-менеджмент для профілактики. Делегування та пріоритезація. Налагодження робочих кордонів. Фізичні ресурси.

Внутрішня гармонія та сенси. Ціннісний орієнтир. Рефлексія. Переоцінка очікувань.

Емоційна саморегуляція. Техніки усвідомленості, медитація. Розвиток гнучкості. Формування оптимістичного атрибутивного стилю. Пошук та використання особистих джерел радості та енергії.

Соціальна підтримка. Розвиток навичок емоційної підтримки. Створення культури визнання та автономії. Забезпечення доступу до психологічної допомоги.

Практичний кейс: аудит особистих ресурсів; створення покрокового алгоритму дій на випадок гострого стресу; створення «Скриньки швидкої допомоги» для кабінету та «щоденника вдячності собі».

Очікуванні результати охоплюють:

Знання і розуміння:

- трикомпонентної структури професійного вигорання: емоційне виснаження, деперсоналізація та зниження особистих досягнень;
- фаз та динаміки розвитку професійного вигорання;
- основних фізіологічних механізмів, що впливають на психоемоційний стан;
- конкретних стратегій тайм-менеджменту та пріоритезації, спрямованих на запобігання перевантаженню;
- взаємозв'язку між фізичним здоров'ям та психологічною стійкістю до стресу;
- методів емоційної саморегуляції та їхнього впливу;
- принципів когнітивної реструктуризації;

— форм соціальної підтримки.

Уміння:

— об'єктивно оцінювати власний емоційний стан, використовуючи відомі методики або інструменти саморефлексії;

— швидко ідентифікувати у себе або колег перші ознаки вигорання для вжиття своєчасних заходів;

— здатність виявляти конкретні організаційні та особистісні чинники, що спричиняють стрес;

— встановлювати професійні кордони;

— здатність своєчасно звертатися за емоційною чи професійною підтримкою;

— розділити емоційне навантаження та отримати об'єктивний зворотний зв'язок.

Диспозиції (цінності, ставлення):

— благополуччя та психічне здоров'я вчителя є фундаментальною передумовою ефективної педагогічної діяльності;

— свідомо готовність інвестувати час і зусилля у підтримку своїх фізичних та емоційних ресурсів як стратегічний професійний інструмент;

— професійні кордони - важливий елемент самоповаги та інструмент захисту від перевантаження;

— відкритість до спілкування та готовність шукати/надавати емоційну та професійну підтримку у спільноті.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Заріцька В. В. Психологічна стійкість вчителя як фактор запобігання професійному вигоранню в умовах кризи. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки. 2022. Вип. 18 (63). С. 45–56.

2. Остапчук О. Є. Професійне вигорання вчителів в умовах воєнного стану: стратегії подолання та ресурсні практики. Габітус. 2023. Вип. 47. С. 134–140.

3. Тіунова О. В. Емоційний інтелект як інструмент профілактики синдрому емоційного вигорання у педагогічних працівників. Інноваційна педагогіка. 2022. Вип. 44. Том 2. С. 189–194.

4. Федоренко Р. П., Кулик А. О. «Шлях до себе»: арт-терапевтичні техніки у відновленні психоемоційного стану вчителя. Психологічні перспективи. 2023. Вип. 41. С. 210–225.

5. Освіторія / МОН. Посібник з психологічної підтримки для вчителів та учнів «Розумію». Київ, 2022. 72 с.

6. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?». Аптечка психологічної самодопомоги: вправи для педагогів. 2023. URL: <https://howareu.com>.